

ถ้ำโหว้ (เขาถ้ำเสือ)

ชื่อแหล่ง ถ้ำโหว้

ที่ตั้ง หมู่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

เส้นทางเข้าสู่แหล่ง : ใช้เส้นทางถนนเพชรเกษม แยกเข้าอำเภอท่าทาง ใช้ทางหลวงหมายเลข 3187 ผ่านเขื่อนเพชร แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข 3499 ตรงไปยังอำเภอแก่งกระจาน ก่อนถึงอำเภอแก่งกระจาน มีทางแยกทางซ้าย เป็นเส้นทางสายหนองหงส์-หนองกระทุ่ม ใช้เส้นทางนี้ไปประมาณ ๖ กิโลเมตร จะไปบรรจบกับทางหลวงชนบทสาย พบ 4007 ใช้เส้นทางนี้ไปประมาณ 500 เมตร เลี้ยวขวาใช้เส้นทางเข้าหมู่บ้านข้ามแม่น้ำเพชรบุรี ไปตามเส้นทางนี้ประมาณ 2.6 กิโลเมตร แหล่งจะอยู่บนถ้ำทางขึ้นอยู่เชิงเขาติดถนน โดยทางขวาของถนน

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม :

สภาพภูมิศาสตร์ : ถ้ำโหว้เป็น 1 ในหลายๆ ถ้ำบนเขาถ้ำเสือ ซึ่งเป็นภูเขาหินปูนวางตัวในแนวเหนือใต้ทางด้านทิศตะวันออกของภูเขาเป็นที่ราบแคบๆ ลาดลงไปจดแม่น้ำเพชรบุรี

แหล่งน้ำ : แม่น้ำเพชรบุรี อยู่ทางทิศตะวันออกของแหล่ง ซึ่งแม่น้ำเพชรบุรีช่วงที่ไหลผ่านบริเวณนี้ เป็นตอนที่อยู่ใต้เขื่อนแก่งกระจาน

ประวัติการค้นพบ : สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี ได้รับแจ้งจากองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจานว่า ชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี พบโบราณวัตถุในเขตพื้นที่หมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีเห็นเมื่อราวต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 จึงขอให้จัดส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการตรวจสอบโบราณวัตถุ สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี ได้มอบให้กลุ่มโบราณคดีดำเนินการ คณะจากกลุ่มโบราณคดี ประกอบด้วย นางสาวพยุ่ง วงษ์น้อย นักโบราณคดีชำนาญการ นางสุริยา สุดสวาท นักโบราณคดีชำนาญการ นางทิพรดา คงเสื่อ พนักงานดูแลโบราณสถานและนายวัลลภ คอนเมฆ พนักงานขับรถยนต์ ได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ดังกล่าว เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2552 โดยได้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน เพื่อจัดเจ้าหน้าที่นำเข้าสู่พื้นที่ ซึ่งมีนายเจริญ นกวอน นายองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน และนายยอด ผ่องภักดิ์ หัวหน้าส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน ร่วมตรวจสอบพื้นที่พร้อมกับคณะสื่อมวลชน และจากการสอบถามข้อมูลจากคนในพื้นที่ ได้ข้อมูลว่าในถ้ำบนเขาถ้ำเสือซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของบริเวณที่พบโบราณวัตถุ ห่างออกมาราว 500 เมตร มีการพบโบราณวัตถุเช่นเดียวกัน คณะจากกลุ่มโบราณคดีจึงได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจานและชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ สืบหาถ้ำบนเขาถ้ำเสือ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2552 จากการสำรวจถ้ำ จำนวน 6 ถ้ำ ได้แก่ ถ้ำโหว้ ถ้ำต้นมะขาม ถ้ำลอด ถ้ำเสือ ถ้ำห้อง และถ้ำเลี้ยงผา พบโบราณวัตถุภายในถ้ำโหว้เพียงถ้ำเดียว

สภาพปัจจุบัน ถ้ำโหว้เป็นถ้ำในภูเขาหินปูน ตั้งอยู่เกือบถึงยอดเขา ทางตอนกลางค่อนมาทางเหนือของแนวเขาถ้ำเสือ ใกล้กับหน้าผาที่มองเห็นได้ชัดจากในระยะใกล้และไกล อันเป็นจุดสังเกตของเขាถ้ำเสือในบริเวณนี้ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 433 ฟุต ปากถ้ำหันไปทางทิศตะวันออก ภายในถ้ำ 3 คูหา คูหาแรกอยู่ใกล้หน้าถ้ำ เป็นคูหาแคบๆ แสงส่องถึง คูหาที่ 2 อยู่ตอนกลางมีขนาดกว้างใหญ่ กว้างประมาณ 10 เมตร ยาวประมาณ 30 เมตร เพดานถ้ำสูงประมาณ 10 เมตร มีแสงส่องผ่านปากปล่องตรงกลางเพดานถ้ำได้เล็กน้อย ส่วนคูหาที่ 3 อยู่ด้านในสุดของถ้ำ เป็นคูหาขนาดเล็กและแคบ แสงส่องเข้าไปไม่ถึง ในคูหาที่ 2 มีร่องรอยการ

ชุดหามูลค้ำควมจนเป็นหลุมลึกและกว้าง ตอนกลางถ้ำและบริเวณที่ขีดบั้งตอนในของคูหาที่ 2 พบชิ้นส่วนภาชนะดินเผาจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบชิ้นส่วนภาชนะดินเผาบริเวณช่องทางขึ้นคูหาที่ 3

หลักฐานทางด้านโบราณคดี :

ภาชนะดินเผาขนาดเล็ก ลักษณะเป็นถ้วยขนาดเล็กทรงกลม ค่อนข้างแบน ก้นกลม ปากกว้าง ก้นตื้น เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 4 เซนติเมตร สูง 1.1 เซนติเมตร หนา 0.6 เซนติเมตร ขึ้นรูปด้วยมือ เนื้อค่อนข้างละเอียด ผิวภาชนะค่อนข้างเรียบ ไม่มีการตกแต่งภาชนะ เผาด้วยอุณหภูมิต่ำ รูปแบบคล้ายตะคันดินเผา ที่พบทั่วไปในแหล่งโบราณคดีสมัยทวารวดี

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผา ที่พบทั้งหมดเป็นชิ้นส่วนของภาชนะประเภทเนื้อดิน(earthenware) รูปทรงส่วนใหญ่แบบหม้อก้นกลม แตกออกมาจากภาชนะดินเผาหลายใบ เป็นชิ้นส่วนขนาดเล็ก บางชิ้นมีขนาดความกว้างมากกว่า 5 เซนติเมตร เนื้อค่อนข้างละเอียด ความหนาประมาณ 0.3 – 0.5 เซนติเมตร บางชิ้นขึ้นรูปด้วยมือ มีทั้งผิวเรียบขัดมัน และตกแต่งผิวด้วยการกดประทับเป็นลายเชือกทาบไขว้กันไปมา เผาด้วยอุณหภูมิต่ำ ผิวภาชนะมีสีน้ำตาล สีน้ำตาลอ่อน

ข้อสันนิษฐาน

ลักษณะของถ้ำโหว้เป็นถ้ำที่มีอากาศถ่ายเทได้ รวมทั้งแสงสว่างส่องถึง บางคูหาสามารถใช้เป็นที่พักอาศัยได้ ในอดีตมนุษย์อาจใช้ถ้ำนี้เป็นที่พักอาศัยชั่วคราวในฤดูกาลออกหาของป่าหรือล่าสัตว์ พื้นที่ของเขถ้ำเสือในอดีตน่าจะมีความสำคัญในฐานะการเป็นแหล่งอาหาร เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ด้วยของป่า พันธุ์ไม้ พืชสมุนไพร และสัตว์ป่าต่างๆ ชนิด ร่องรอยชิ้นส่วนภาชนะดินเผาที่พบอาจเป็นเครื่องใช้ในการดำรงชีวิต หรืออาจเป็นไปได้ว่าพื้นที่ถ้ำแห่งนี้อาจเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมในอดีต เนื่องจากการดำเนินงานทางโบราณคดีที่ผ่านมาในเขตต้นแม่น้ำเพชรบุรี บริเวณใกล้เคียงกับเขถ้ำเสือ พบร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ที่มีการใช้พื้นที่ถ้ำเพื่อประกอบพิธีกรรมโดยเฉพาะพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลงศพ เช่น แหล่งโบราณคดีถ้ำไทร 2 ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน แหล่งโบราณคดีถ้ำบ้านหนองมะค่า 3 และ 4 ตำบลสองพี่น้อง อำเภอแก่งกระจาน แหล่งโบราณคดีถ้ำเขาพุประคำ ตำบลลัดหลวง อำเภอยาย่าง แหล่งโบราณคดีถ้ำเขากระปุก ตำบลเขากระปุก อำเภอยาย่าง อย่างไรก็ตามพื้นที่ถ้ำโหว้มีการขุดหามูลค้ำควมมาเป็นเวลานานมากกว่า 40 ปี ทำให้หลักฐานส่วนใหญ่ถูกทำลายและสูญหายไป จึงไม่สามารถศึกษาข้อมูลได้เพียงพอที่จะสันนิษฐานรูปแบบการใช้พื้นที่ถ้ำแห่งนี้ได้อย่างถูกต้อง แต่แม้ว่าจะพบหลักฐานไม่มากนัก แต่ก็ทำให้สามารถสันนิษฐานได้ว่า บริเวณนี้มีร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ในอดีต และคงจะมีความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ ซึ่งอยู่ด้านหน้าและอยู่ไม่ไกลมากนักจากเขถ้ำเสือ

คณะสำรวจ

- นายอุทัย (ลุงจับ) รัคุณ บ้านเลขที่ 48 หมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
- นายวินัย คนขำ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
- นายประยुท อยู่สุข ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 บ้านเลขที่ 33/1 หมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
- นายเสนห์ คนขำ บ้านเลขที่ 86/1 หมู่ที่ 5 ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

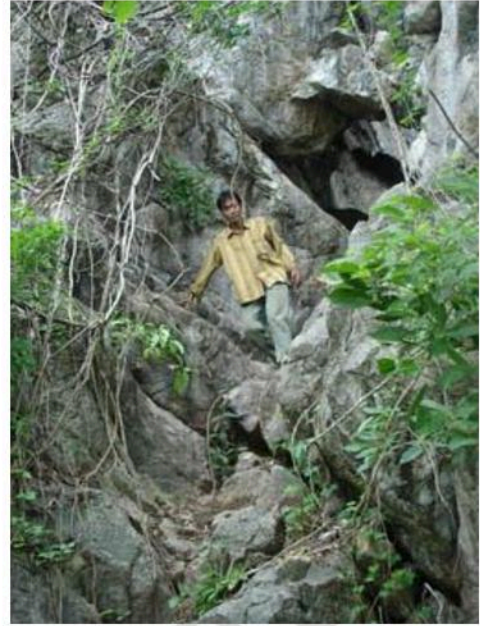
- นางชัชฎาพร รุ่งคุณ บ้านเลขที่ 42/2 หมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
- นายนเรศ พานเพชร บ้านเลขที่ 78 หมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
- นายปรีชา เกิดเกษม เจ้าหน้าที่ป้องกันฯ องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน บ้านเลขที่ 168 หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยลึก อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- นายสายัญ บัวเพชร คนงานประจำรถขยะ บ้านเลขที่ 178/22 ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
- นายรัฐภูมิ ศรีจำปาน้อย พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน

ภาพถ่ายดาวเทียมแสดงที่ตั้งแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ และถ้ำโหว่ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ภาพประกอบ :

สภาพแหล่งโบราณคดีถ่ายมาจากยอดเขาถ้ำเสือ

สภาพทั่วไปบริเวณทางขึ้นปากถ้ำโหว้

สภาพแวดล้อมหน้าปากถ้ำโหว้

สภาพทั่วไปภายในปากถ้ำโหว้

ตะกอนดินเผาพบภายในคูหาถ้ำโหว้

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาตกแต่งด้วยลายกุดประทับ

ชั้นส่วนขอบปากภาชนะดินเผาพบภายในคูหาถ้ำโหว้

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาตกแต่งด้วยลายกดประทับพบภายในคูหาถ้ำโหว้

ชั้นส่วนปากภาชนะดินเผาพบภายในคูหาถ้ำโหว้

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาแบบผิวเรียบพบภายในคูหาถ้ำโหว้

สำนักงานศิลปวัฒนธรรม